

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

ՆՈՐՈԳՈՒՈՂ ԺԱՄԱՆԱԿԸ

(Ամսագործի եւ Ս. Ծննդեան տօներուն առթիւ)

Քաղաքակրթութեան արշալոյսէն իսկ մարդեր փորձած են ժամանակ կոչուած անտարազելի իսկութեան անվերջ ու միօրինակ գնացքին, թաւալումին մէջ նշանակել հանգրուաններ, ուր պահ մը առիթը ունենային ներամփոփումի եւ ինքնաքննութեան, յետադարձ ակնարկով մը նայելու մօտաւոր անցեալին, հաշուեյարդարի ենթարկելու զայն, ու նոր աւելնով ու կտրովով, այլ մանաւանդ նոր ծրագիրներով ու իտէալներով խիզախելու ապագայի սկիի սեմէն ներս:

Սակայն ժամանակի այլազան տրոհումներէն — օր, եօթնեակ, ամիս — տարին է, այսինքն 365 կամ 366 օրերու միջոցը, որ կրցած է ըլլալ յարմարագոյն տեղութիւնը այն շրջանին՝ զոր պիտի ուզէինք սկսիլ իրրեւ նոր շրջան մը, զատորոշուած զայն կանխող եւ անոր յաջորդող նոյնատեւ շրջաններէն:

կացողութեան, թելադրուած Հայ Ազգի մեծ սէրերէն:

Գիտակցութեան դաշտ մը ըրիք Բարեգործականը, ուր հայ մտաւորական եւ արուեստագէտ երիտասարդութիւնը ամբողջ ինքնութեան իր զգացումը եւ արդար հպարտութեամբ մը ըստծածայն յայտարարեց իր հայկականութիւնը: Դպրոցներուն օգնութիւն հասցնող Միութենէ մը, դուր Բարեգործականը վերածեցիք մեծ դպրոցի մը, ուր սերունդներ եկան առնելու ողջմտութեան եւ հաւասարակշռուած դատողութեան դասեր:

Մեծ եղաք դուր, եւ ձեր սրտի ու հոգիի մեծութեան դրոշմով կնքեցիք Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը, որուն համար Ազգն ամբողջ երախտապարտ է եւ երախտապարտ պիտի մնայ Ձերդ Վսեմութեան:

Քրիստոնէական մտածողութիւնը առաջին դարէն իսկ Ս. Ծննդեան խորհուրդովը ուզած է ողջունել նոր Տարին (այլ եկեղեցիներ զայն կը տօնեն նոր Տարիէն չարաթ մը առաջ, իսկ մերոնք՝ 5 օրեր ետք, ընկնով այդպէս Ս. Ծնունդը առաջինն ու գլուխը տարուան մը տօներուն): Նորոգուող ժամանակը շատ բան պիտի գիշէր իր իմաստէն, եթէ մենք չկարենայինք նոր Տարին բանալ Ս. Ծննդեան կամ Աստուածայայտնութեան լեզու խորհուրդով:

Ամանորը եթէ յարմարագոյն առիթն է նորոգումի, հինին սխալներէն հրաժարելու եւ նորին առջև աւելի պայծառ ու իրատես հայեացքով մը կեանքին նայելու, Ս. Ծնունդը, մարդկային պատմութեան բերած մեծագոյն նորութեան յիշատակի տօնը իբրեւ, յարմարագոյն առիթն է ուխտելու աներկիւղ ընթանալ Աստուածորդիին մեր առջև բացած, մեզի համար զծած ճանապարհէն:

Ու նաեւ, եթէ Ամանորը մեզ կը յուշէ ժամանակի արագասոյր ընթացքն ու կեանքի անցաւորութիւնը, Ծնունդը կամ Աստուածայայտնութիւնը, միւս կողմէն, մեր միտքը կը տանի Աստուծոյ գերազանց սիրոյն արդասիրքը («զի վասն մեր մարմնացաւ») եղող մեր Փրկչին մարմնացումով մեզի Աստուծոյ որդեգիրներ — այսինքն յաւիտեանական կեանքի ժառանգուկիցներ — ընկելու կենարար ու փրկաւէտ խոստումին:

Յիսուսի ծնունդը հրաշապատում դրուադ մը չէ միայն, որուն առջև մարդ կենայ պշտեցալ ու զմայլահար: Ան սկիզբ մըն է նոյն առնու: Սկիզբ մը նոր կարգերու, նոր ընկերութեան, նոր քաղաքակրթութեան, նոր իմացումի, մտայնութեան ու աշխարհայեացքի:

* * *

Տրամութիւն է հաստատել թէ քրիստոնէական մեծ ոստաններու մէջ այսօր Ամանորին հետ Ս. Ծնունդն ալ պարպուած է իր իսկական իմաստէն, դիմաւորուելու չափ ժողովրդային զանգուածներէն հեթանոսական դարերը յիշեցնող

կայթառներով և խենէշ ու լպիրշ բարձրու ցուցադրութեամբ, որով աւելի ևս կը խախտի արդէն իսկ քայքայուած բարոյական կառոյցը մերօրեայ ընկերութեան: Տօնէն շարաթներ առաջ սկսեալած տենդագին պատրաստութիւնները — առնաձառ, ցուցադրողներու զարգարանք, կադանդէշներու բաշխում — արտաքին երեսները, կեղեկները հանդիսանալու փոխարէն, քրիստոնէական երկրորդ մեծագոյն տօնը արժանաւորապէս դիմաւորելու օժանդակող ու անոր յատուկ մթնոլորտ մը ստեղծելու նպատառը, կը թուին դարձած ըլլալ նպատակը տօնին, զանոնք պատկող ցայգային կերուխումի ու շուայտութեան մէջ խեղդելով պատգամն ու խորհուրդը աշխարհի պատմութեան մեծագոյն դէպքին:

Մարդկութիւնը որքան հեռանայ Բեթղեհէմի աւետարներ աստղէն ու մսուրի Մանկիկէն, այնքան դժուար պիտի զգայ ինքզինք նորոգել ամէն Ամանորի, միշտ ամիսսալով անցնող տարիներու հաշուոյն ու սոսկալով գալիք ու գինք իր անփառունակ վախճանումին տանող տարիներէն:

Երեսնուորորորսուներեքն է ու մեծագոյն անկիւնադարձը պատմութեան ու մարդկային կեանքին: Նորոգումը, կամ աւելի ճիշդ՝ սրբադրումը, մարդուն Աստուծոյ հանդէպ ունեցած թիւր ու թերի ըմբռնումին: Վերջակէտը՝ հեթանոսական ապականիչ բարքերէն ու օրէնքի կապանք-

ներէն, բիրտ լուծէն հեծող, հիւծած ու հաշմանդամ մարդկութեան ու սկիզբը «չնորհաց ու սիրոյ» թագաւորութեան:

Որքան ատեն որ մարդկութիւնը չկարենայ ինքզինք ազատագրել հին աշխարհը անդոճանքով ու երկիւղով պաշարած հեթանոսութեան յատուկ ոգիէն ու մտածելակերպէն, ու չորդեգրէ «Արդարութեան Արեգակ»ին բերած սիրոյ ու ազատութեան սկզբունքներն ու զաղափարները, ա՛յնքան ատեն Քրիստոսի ծնունդով աւետումը «յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն» քաղցր ու հեռաւոր երազ մը պիտի մնայ միայն, առանց կարենալ իրականութեան վերածուելու, հակառակ աշխարհի հզօրներուն այդ ուղղութեամբ, երբեմն նոյնիսկ բարի կամեցողութեամբ, առնուած դրական ու չինիչ քայլերուն:

Գիտնանք ուրեմն, նորոգուող ժամանակին հետ, նորոգել ընթացքը մեր ալ կեանքին, սրբադրել մեր թերութիւններն ու մաքրել մեր հոգիները մեղքի բիծերէն ու ժանգերէն: Վասնզի ինքզինք նորոգել ուրիշ բան չէ եթէ ոչ հանդերձել մեր սրտերը, ըլլալու համար բնակարանը Բեթղեհէմի անշուք քարայրի աշխարհալու Մանուկին:

Կրկնենք, այս առիթով, Շնորհալի Հայրապետի դոհար աղօթքը. «Նորոգող հնութեանց, նորոգեալ և զիս, նորոգարգարեալ»:

Գ. Ճ.